

MAATALOUS

PEKKA FALI

Kivirannan tilan karja elää pihatossa, ja sään sallienessa eläimet saavat ulkoilla hiekkapohjaisessa jaloittelutarhassa, tilan emäntä Maija Kanniala kertoo.

Kestävä lehmä yllättää huomaamattomuudellaan

Ari ja Maija Kanniala tietävät kokemuksesta, miten lehmästä tehdään kestävä. Pariskunnan karjalla on tuotosseuranta-erinojen paras elinikäistuotos.

OULU (MT)
Oulun Yli-Iissä Tannilan kylässä elää karja, joka on koko maan mittapuulla poikkeuksellisen kestävä.

Kun suomalainen lehmä poikii noin 2,3 kertaa elinaikanaan, **Ari** ja **Maija Kannialan** luotsaamalla Kivirannan tilalla keskipoikimakerhta on 4,3. Karjan elinikäistuotos on jopa yli 44 000 kiloa.

”Kestävä karja vaatii pitkäjänteistä työtä”, isäntäpariskunta toteaa yhteistuumin.

Tila on palkittu kestäväistä lehmistä alueellisissa kilpailuisa, mutta tänään keskiviikkona Faba palkitsee Kivirannan karjan koko maan kestävimpanä karjana Lypsikit livenä -tapahtuman yhteydessä.

Menestyminen valtakunnallisessa kilpailussa tuli isäntäpariskunnalle yllätyksenä, vaikka tila onkin kasvattanut jo peräti 11 satatonnaria. ”Lehmät tulevat satatonnareiksi aina vähän yllättäen. Ne ovat karjassa huomattomia”, Kannialat kertovat.

Terveestä vasikasta kestäväksi lehmäksi

Kivirannan tilalla kestävää lehmää aletaan rakentaa jo poikimisessa, Maija Kanniala kertoo.

”Vasikan pitää syntyä kuivaan ympäristöön, ja ternimaitoa pitää antaa mahdollisimman pian syntymän jälkeen. Lehmän kestävyys on menetetty, jos se sairastuu vasikkaiällä ripuliin.”

Ari Kanniala kertoo, että hiehot ruokitetaan ikäryhmittäin ja niiden kuntoluokkaa seurataan tarkasti. ”Poikimiset ovat hel-

poimpia, kun lehmä on poikiessa oikeassa kuntoluokassa.”

Hiehojen siemennysten kanssa ei kiirehditä, vaan hiehot saavat kasvaa kokoa ennen ensimmäistä poikimista.

”Ensimmäinen tuotosvuosi menee pilalle, jos ensikko ei ole riittävän kookas. Täysikokoisena se pystyy puolustamaan itseään”, Ari toteaa.

Kannialat ottavat eläinlääkäriin herkästi yhteyttä, mikäli eläimen terveys sitä vaatii.

”Jos tilanne pääsee pahaksi, niin ei ole sellaista tohtoria, joka voi suurtta apua antaa.”

Taudeista kerrottava avoimesti

Kannialat pitävät tärkeänä, että lehmien sairastumiset otetaan vakavasti ja eläin hoidetaan kuntoon viipymättä.

”Hyvinvointi ja terveys vaikuttavat selvästi tilan kannattavuuteen”, Ari Kanniala sanoo.

Isäntäpariskunnan mukaan tautitilanne tilalla on ollut pitkään hyvä, mutta viruksilta ei ole kuitenkaan tilan historiassa vältytty. Tarttuvien tautien puhjetessa isäntäpari on halunnut kertoa tautipaineesta, jotta muut tilat välttyisivät samalta.

”Olisi ikävää, jos joku muu tila saisi meiltä virustaudin”, Maija toteaa.

Kannialat harmittelevat, että aina liikkuvista virustaudeista ei kerrota yhtä avoimesti, jolloin taudit myös leviävä helposti tilalta toiselle.

”Olisi hyvä, että vaikkapa meijerien, seminologien tai eläinlääkäreiden kautta tulisi tietoa taudista, joita tilan läheisyydessä liikkuu. Se olisi hyvää ennaltaehkäisevää toimintaa”, Maija sanoo.

Neuvot hyötykäyttöön ja osaksi kannattavuutta

Tilalla ei pelätä kysyä neuvoa, ja asiantuntijapalveluja käytetäänkin hyödyksi sekä ruokinnassa että jalostuksessa.

”Pitää rohkeasti tunnustaa, että ei tiedä kaikkea”, Ari Kanniala huomauttaa.

”Jalostussuunnitelmat tehdään yhdessä jalostussuunnit-

telijan kanssa. Eläinvalinnoissa kiinnitetään huomiota kestävyteen ja tuottavuuteen, sillä ne tuovat taloudellisen tuloksen.”

Myös eläimen luonne on tärkeä ominaisuus. ”Lehmän rauhallisuus on yksi jalostusavoiteistamme”, Maija sanoo.

Ari ja Maija Kannialan lisäksi

Kivirannan tilalla työskentelee pariskunnan nuorin poika **Aki Kanniala**.

”Tila on haluttu pitää elinvoimaisena ja sitä on tarkoitus kehittää, jotta Akilla olisi mahdollisuus jatkaa”, Maija sanoo.

Tilalla on pohdittu navetan laajentamista ja muita investoin-

titarpeita, mutta tällä hetkellä maidontuotannon vaikeudet jarruttavat suunnitelmien toteuttamista.

”Investointisuunnitelmia kehitämme vielä mielissämme ja seuraamme tiiviisti maailman tilannetta”, pariskunta toteaa.

TYTTI TERMONEN

Jalostuskilpailu muistuttaa tärkeästä työstä

Faba jakaa tänään lypsykarjan jalostuskilpailujen palkinnot Lypsikit livenä -tapahtuman yhteydessä Lempäälässä.

Vuosittain järjestettävän kilpailun palkinnot jaetaan jalostustyössä menestyneille karjailoille sekä jalostusarvoltaan parhaille eläimille Faban arvostelujärjestelmien ja tuotosseurantatietojen perusteella.

Faban viestintäpäällikkö **Ulla-Mari Sundelin-Ryytty** kertoo, että perinteeksi muodostuneen jalostuskilpailun tarkoitus on kiinnittää huomio karjailojen tärkeään työhön.

”On muistettava, että lypsykarjapuolella talouden ja eläinlääkärin kehittymisen taustalla on yksittäisten karjailojen tekemä jalostustyö.”

Lypsykarjan jalostus on yksi merkittävä keino parantaa tilan maidontuotannon kannattavuutta, toteaa Sundelin-Ryytty.

”Jalostus on edullinen ja pysyvä tuotantopanos, johon kannattaa panostaa silloinkin, kun talous on tiukalla. Se mahdollistaa tehokkaamman ja tuloksellisemman tuoton.”

TYTTI TERMONEN

Suomen kestävimmän karjan hoito vaatii Aki (vas.), Ari ja Maija Kannialan työpanoksen. Aki ja Maija hoitavat lypsämisen lypsäasemalla ja Arin vastuulla on ruokinta sekä puhtaanapito.

Lypsykarjan jalostuskilpailun tulokset

Jätkeläisarvosteltujen keinosiemennyssonnien kilpailu

Nimi	NTM*	Kasvattaja
Ayrshire		
1. VR Saaren Hallebo Hurja	14	Nina ja Juha Sipilä, Ylivieska
2. VR Lansarin Piuha Pako	14	Heikki Tarssanen, Mikkeli
3. VR Kairinen Sale Sopiva	13	Seija Kairinen ja Jarmo Koslonen, Masku
Holstein		
1. VH Mäntylän Fibrax Fanta	28	Heljä ja Ossi Huttunen, Savonlinna
2. VH Arvolan Rakuuna Rudolf	19	Minna ja Jukka Määttä, Vaala
3. VH HH Mac Mikko ET	17	Hannu Huitti ja Mikko Ranta, Loppi
Suomenkarja		
1. Hulikan Etevä	17	Ann-Helena ja Pekka Hokkanen, Kangasniemi
2. Välimäen Elämys	8	Aili ja Martti Mustonen, Ilomantsi
3. Pettolan Elävä	5	Marja Kylänpää, Salo

Kestävien lehmien kilpailu

Nimi	EKM	Omistaja
Ayrshire		
1. Tähti	31	Vesa ja Pirjo Nieminen, Kauhajoki
2. Pelma	31	Suni mty, Mynämäki
3. Ruusa	30	Kaarlo ja Sisko Sutela, Lumijoki
Holstein		
1. Omeletti,	32	Anna Kurkinen ja Olli-Pekka Lumiaho, Raahel
2. Soija	32	Merja ja Veli-Matti Repka, Kiuruvesi
3. Ursula	31	Teemu Suhonen, Joroinen, Ursula
Suomenkarja		
1. Hulikan Vadelma	23	Ann-Helena ja Pekka Hokkanen, Kangasniemi
2. Ruusa	21	Ahlmanin koulun Säätiö, Tampere
3. Hulikan Sofia	21	Ann-Helena ja Pekka Hokkanen, Kangasniemi

Lehmien ja hiehojen jalostusarvokilpailu

Nimi	NTM*	Omistaja
Ayrshire		
1. Laktoosi	33	Esa ja Jaana Saukkonen, Tohmajärvi
2. Laku	32	Jukka ja Jaana Toivonen, Sysmä
3. London	31	Mika Tuiskunen, Orimattila, London
3. Maito	31	Jukka ja Jaana Toivonen, Sysmä
Holstein		
1. Postilin Lupaus ET	36	Virpi ja Pauli Tirkkonen, Kaavi
2. Tervaharjun Linnea	36	Merja ja Veli-Matti Repka, Kiuruvesi
3. Melli-Nalle	36	Tiina ja Pauli Laakko, Sievi
Suomenkarja		
1. Aronia	28	Lars Rodas, Mustasaari
2. Uuska	28	Kaarina ja Antti Mäkinen, Hämeenkoski
3. Hilma	27	Olli Lattu, Lemi

Karjojen välinen jalostusarvokilpailu

Omistaja	NTM*	Lehmiä
Ayrshire		
1. Inger-Marie ja Trygve Sundblom, Geta	12,1	28
2. Juha Heikkilä, Pudasjärvi	11,8	23
3. Heini Holmberg ja Teemu Mourujärvi, Posio	10,7	26
3. Harjunpää MTY, Lempäälä	10,7	15
Holstein		
1. Kati ja Ari Luukkonen, Sonkajärvi	12,8	33
2. Matti Kuosmanen, Iisalmi	12,4	17
3. Heljä ja Ossi Huttunen, Savonlinna	12,0	14
3. Inger-Marie ja Trygve Sundblom, Geta	11,8	42
Suomenkarja		
1. Kirsti Soini, Sastamala	12,8	15
2. Jaana ja Esa Saukkonen, Tohmajärvi	12,8	12
3. Mikko Ylinen, Pälkäne	12,7	13
3. Asko ja Esa Heinämäki, Virrat	12,6	20

Kestävien karjojen kilpailu

Omistaja	Lehmiä	Elinikäistuotos,kg
1. Ari ja Maija Kanniala, Oulu	50,20	44 778
2. Päivi ja Pekka Maaninka, Vaala	39,60	42 649
3. Tuomo Ontnonen, Rantasalmi	24,90	42 130

* kokonaisjalostusarvo

Lähde: Fab

Sikava ja Naseva saivat uudenlaiset työkalut

Sikojen terveydenhuollon tietojärjestelmä Sikava ja nautojen vastaava Naseva on uudistettu. Ne on siirretty kokonaan uudelle alustalle, niihin on lisätty toimintoja ja ulkoasua on kohennettu.

Nyt elinkeinolla on käytössä uudenlaiset työkalut, joilla edistetään eläinten hyvinvointia, erityisesti terveyttä, varmistetaan elintarviketurvallisuutta sekä lisätään ketjun jäljittevyttä ja avoimuutta”, kertoo toiminnanjohtaja **Pirjo Kortnesniemi** järjestelmää ylläpitävästä Eläinten terveys ry:stä (ETT).

Sikavaan ja Nasevaan kertyvien tietojen avulla parannetaan muun muassa tarttuvien tautien hallintaa. Esimerkiksi nautoja myyvä tila voi tulostaa Nasevasta terveystilanneraportin ostajalle eläinten terveyden lisävakuuksi.

”Myös lääkekirjanpidon tekeminen on haluttu tehdä helpoksi: kirjoittamisen sijasta lääkitykset voi merkitä ylös klikkaamalla oikeita kohtia”, Kortnesniemi sanoo.

”Lääkkeiden käytöstä voi tehdä vuosittaisia kansallisia yhteenve-toja, joiden avulla elinkeino voi seurata tilannetta ja kertoa myös kuluttajille suomalaisten tuotantoeläinten varsin kohtuullisesta lääkitsemisestä.”

Julkisista yhteenvedoista ei ilmene yksittäisten tilojen tietoja.

Suomen sioista noin 95 prosenttia kuuluu Sikavaan. Lehmillä vastaava luku on noin 70 prosenttia, mutta yli sadan lehmän karjoista käytännössä lähes kaikki on mukana.

Tilat voivat liittyä järjestelmiin eläinlääkärin kanssa tehtävällä terveydenhuoltosopimuksella. Tuottajien lisäksi molemmilla järjestelmillä on noin tuhat eläinlääkärikäyttäjää ja noin sata teurastamokäyttäjää. Nasevalla on lisäksi viitisenkymmentä meijerikäyttäjää.

MAIJA ALA-SIURUA

Ehdotus eläintuotteiden hyvinvointimerkistä

Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto SEY esittää kaksipor-taista tuotantoeläinten hyvinvointimerkintäjärjestelmää.

Merkintä tulisi elintarvikepakaukseen ja kertoisi eläinsuojelulain vähimmäisvaatimukset ylittävästä eläinten hyvinvoinnista. SEY katsoo, että hyvinvointimerkintäjärjestelmä on eläinten kannalta tärkeä askel ja kuluttajien toive. Siitä hyötyisivät myös tuottajat.

Nykytilanteessa eläinten hyvinvointiin panostava tuottaja ei välttämättä saa taloudellista korvausta lisäpanoksesta.

Kuluttajalla on mahdollisuus valita tuote eläinten elinolojen mukaan vain kananmunahyllyllä, missä vaihtoehtoja on neljä.

Mualla maailmassa eläintuotteiden hyvinvointimerkintöjä on käytössä runsaasti.

SEY kannattaa sellaisen eläinten merkin käyttöönottoa, jolla aidosti edistetään eläinten hyvinvointia ja korvataan tavanoimaista tuotantoa.

SEYN luoman arviointiasteikon alemmalla tasolla hyödynnetään nykyisiä eläinten hyvinvointikorvauksen vaatimuksia. Alemman tason vaatimukset ovat mallittaisia, mutta kuitenkin selvästi eläinsuojelulain vähimmäistason ylittäviä.

Ylemmän tason vaatimukset olisivat erikoistuotannoksi luokiteltavaa tuotantoa, esimerkiksi ulkoilevien sikojen ja kalkkunoiden lihaa sekä ympäri vuoden laiduntavan pihvikarjan lihaa.

Vaatimuksiin sisältyvät esimerkiksi kiinteäpohjaiset ja hyvin kuivitetut makuualustat, ulkoilumahdollisuus ja virikkeet. Poikasten vieroituksen ja hoidon tavat määritellään. Eläinten liikkumista ei saa rajoittaa. Vuoden mittaisen projektin tuloksena syntynyt arviointipe-rusteet ovat kaikkien käytettävissä. Tavoite on, että kuluttaja voi jo lähivuosina tehdä todellisia eläinten hyvinvointivalintoja liha- ja maitohyllyillä.

REA PELTOLA